

KANDIDATNUMMER 3055

Sidetall 1 av 3

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

Den internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo
2014

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Sapmi betyr både det geografiske området hvor de samene bodde, og den etniske folkegruppen som heter "samene".

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er området hvor de samene bodde som var Norge, Sverige, Finland og små steder i Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

Samene baserte genetisk avstamning på morsmål og personlige eller familier identitet eller en kombinasjon av disse.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Det siida-systemet fungerte som en styre. De jante sammen i lag eller grupper, de slå seg sammen i bosetter eller små landsbyer.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Årsaken er at samene måtte flytte fra sted til sted for å finne mat for reindyr. Samene bodde ikke på et fast sted.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornorskingspolitikken overfor samene ble praktisert.

Det første er språkpolitikken at samene barn kunne ikke snakke sitt eget språk. For det andre var det jordbrukspolitikken som sa at hvis man ikke kunne snakke, lese og skrive norsk, så får ikke lov til å kjøpe jord.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a i Grunnloven står det fast at myndighetene skal utvikle sami språk, kultur og samfunnsliv.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Når paragraf 110a ble laget, samtidig kom flere rettighetsgrupper som arbeidet for samene interesser, og det Nordisk sameråd er en organisasjon for alle i de nordiske land til å komme sammen.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

I det gamle samiske samfunnet trodde samene at de var knyttet til gud og åndene. Men de jobbet også som sosiale arbeid, lærer og for å holde historie som var og troende slik som naturen hadde sjel.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Kristne missionærer kom til samene og Læstadius
var involvert i bevegelsen av konservative syn mot bruk
av alkohol som var et problem. ~~Fremdeles kom~~

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjuårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjuårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjuårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjuårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurer på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som *kidults* og *twixters* fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Meg Jay er bekymret for dagens unge fordi de ikke er fokusert om livet sitt, og tenker at de har all verdens tid til å bestemme seg om hva de skal gjøre i livet.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen *kidults/twixters*?

Gruppene beskriver unge mennesker i tju- og trettiårene som aner ikke hva de skal gjøre. Mange av dem er 'evinnelig' studentene fordi de ikke kan bestemme på karrieren de skal ha.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Øye mener at unge i dag har for store forventninger som noe vil oppleve, men andre vil ikke.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Khan bestemte seg for å gå tilbake til studiene fordi han synes utdanning er viktig og noe man gjør for sin egen skyld.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" betyr at man kan gjøre hva som helst, og alt man drømmer på sikkert vil skje.
2. Den perioden i livet som ^{det} har størst innflytelse på voksenlivet er tjuvårene.
3. På midten av 2000-tallet oppreister en ny og voksende gruppe av unge mennesker i tve- og trettiårene som ble kalt 'kults og twixers'.
4. Økte valgmuligheter mener at man også har økt ansvar for eget livsløp.
5. Hvis man får gjort nok i tveårene, blir det desto mindre som må revideres i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som ~~fors~~ forsørger barna sine.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper er dyktighet viktig
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret fordi de ^{ikke} vet hva de skal gjøre, de er usikre på livet sitt.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har gått tilbake på skolebenken.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble fant død,
- å spille var en av sangene hennes spilte på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man — spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utgitt i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handler om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevde
- å fortelle en krig, og boka fortalt at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forandret moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserte oss selv nå for tiden, vi
- å forvente har forventet hele tiden å få en jobb som
- å betale er godt betalt, slik at det er

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva ^{vil} livet byr på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten blir
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston har ment
 å leve om alt dette, hvis hun levde.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

① Mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

② De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.

(så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli så mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli derfor, kan mange av dagens tjuvåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(for) Mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene for de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli

(av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli av den grunn kan mange av dagens tjuvåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.

Hvilken perioden synes du er viktigste viktigste viktigste enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er en en ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

en en 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

Den oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi komme til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun forklarer at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Derfor flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere liker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat til hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner oss helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, enkelte verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Dette halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å kjøpe maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere forskjellige abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene sine bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer rundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk med nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link til bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Generasjonskløften blir mindre - hvor går vi?

I dag er det stadig flere folk som har muligheter til å ha et aktivt og fullt liv etter de blir pensjonerte. Det er flere grunner til dette.

Før det første har pensjonister penger. De har jobbet nesten hele livet. De har spart penger, og de eier huset sitt, ikke banken. Derfor har eldre muligheter til å gjøre hva som helst, og det er nesten ingenting som hindrer dem.

Før det andre er eldre mer frisk og har gode helse. De har fått gode helsetjenester, bedre mat og arbeidene har ikke vært så fysisk som tidligere generasjoner var vant til. Dette mener at de eldre mennesker skal leve lengre enn før. Man sier at seksti år er det nye femti år fordi pensjonister har mer energi og ser ut yngre enn de egentlig er.

Ulemper ved denne moderne livsstilen.

I Norge er det vanlig at begge foreldre jobber og derfor trenger de støtte av besteforeldrene for å hjelpe med omsorgen av barn. Mens barnehageplasser er tilgjengelig for alle, vil mange heller ha familien sine passer på barn hvis det er mulig. Denne situasjonen fører til et godt forhold mellom besteforeldre og barnabarn deres.

Do not write
in this space

Vi vet at foreldre som har travelt livsstiler ikke har tid til å lage sunn mat til familien, og helseproblemer slik som diabetes og fedme har økt stadig. Det er mye lettere for foreldre å kjøpe ferdigmat som inneholder mer fett, sukker og salt enn å lage mat selv.

I fortiden var ~~besteføtter~~ besteforeldre meget involvert med barnebarn, og det var ikke så mange som hadde diabetes som nå.

Men jeg mener at situasjonen ikke vil endre seg i ~~fortiden~~ fremtiden. Samfunnet vil ha stadig flere folk som blir pensjonister. I tillegg for samfunnet vil bli lavere samtidig flere helseressurser vil henges i det lange løp.

Det er riktig at besteforeldre tar ^{det} mulighetene de ikke hadde fått når de var unge. ~~Det~~ De må leve i nuet. Det er vanlig for unge studenter å ta en "gap år" før de begynner på universitet. Derfor kan ikke de som er eldre ha et "senior gap år" til å gjøre noe de har lyst til når de har tiden og ressurser til å gjøre det?